מידי כוליה ניזקא קאמרינן. וח״ת וניער ע״כ לגמרי אתח

בשדה אחר ממילא חייבת נזק שלם ברשות הרבים בלא קל וחומר:

לפטור דנזק שלם מהי תיתי לאו פירכא היא דאי לאו

של אחר וי"ל דאין למעט מכספו

אלא חלי נוק שמשתלם מגופו דכספו

של זה חלי נזק מגופו ולא של אחר

וכאן אם היה בחלר הניוק חלי נוק

הוה משתלם מן העלייה אבל לעיל

אי הוי מחייב שן ורגל ברה״ר הוה

משתלם מגופו כמו קרן וא"ת היכי

גמר הכא מקרן מה לקרן דין הוא

שאפילו בחלר הניזק לא משלם אלא

חלי נוק שכן אין משתלם מן העלייה

ויש לומר לרורות יוכיחו שמשתלם

מן העלייה לרב פפא (לעיל ג:) ואין

משלם אלא חלי נוק וא"ת אי שן ורגל

בחצר הניזק חצי נזק אמאי איצטריך

כספו של זה ולא כספו של אחר דהשתא

ק"ו דלעיל ליכא ° וי"ל דאי לאו כספו

הוה שבקינן ק"ו דהכא דמיקל

בתשלומין והוה עבדינן קל וחומר

דלעיל דמחמיר בתשלומין:

ויהא אדם חייב בכופר. מלח

נפקא דההיא (אמר) דאינטריך דלא

תקחו כופר לנפש רולח לא

 ל) [לעיל יט:], ב) [לקמן
לג.], ג) [עי היטב חוסי
לקמן מב. ד"ה גבין,
ד) [לקמן מא.], ה) [לעיל טו. לקמן מח:], ו) [עי' תוס' לעיל טו. ד"ה הא], נ) סנהדרין עב. לעיל ג:, ד) סנהדרין שיתא בין באונס בין ברלון ועיין מוספות יבמות נג: ד"ה הבא], ש) [כוונתו מדדרש התם נקי מדמי ולדות], י) עי' לעיל י. פירש פירוש אחר והתום׳ הקשו עליו, כ) עייו רש"ל. () רש"ל.

הגהות הב"ח לא) רש"י ד"ה חלי מק ל"ל פלגא קאמרינן חלי מק :קאמר

גליון הש"ם

נמ' ולא תהא שו ורגל. ע" לקמן דף נה ע"ב תוס' ד"ה התורה: שם איבעיא להו רגל. ע" דף מד ע"ל תוס׳ ד"ה ה"נ נמתחכך: שם משום דסבר ליה כריה"ג. שי לעיל טו. תד״ה הא מני: תום' ד״ה ולא ובו' וי"ל דאי לאו כספו. עיין חולין דף כג ע"ב מוד"ה ותהא פרה: שם ד"ה ויהא בו' לא מציגן למילף מיניה כלל. עיין לעיל דף ד ע"א תוספות ד"ה כראי : סלס

רבינו חננאל ופרקי׳, כספו שלקרן ולא זולתו. ולא תהא שו ורגל חייבות ברשו׳ (הרבי׳) הניזק]. ופרקי׳ ישלם תשלומו משמע. ולא תהא קרן חייבת ברשו׳ הרבי׳ כלל. ופריק ר׳ יוחנן אין חצי נזק חלוק. ויהא אדם חייב בכופר, ופרקי׳ עליו ולא על אדם. ויהא שור חייב בד' דברים, ופרקי אמ׳ קרא איש בעמיתו ולא השור. השור אינו חייב אלא נזק כלכד. איבעיא איא נוק ביבו. איבניא להו רגל שדרסה על גבי תינוק בחצר הניזק והרגתו מהו שתשלם כופר. ת"ש מהו שהשלם כופה זו ש הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו לבעל הבית ומת, השור לבעל הבית ומה, השה בסקילה ובעליו בין תם ובין מועד משלם כופר שלם. דברי ר' טרפוז. שלם, דבור דר טופון. ואמרי׳ כופר שלם בתם לר׳ טרפון מנא ליה, לאו דסבר לה ר' טרפון כר' יוסי הגלילי דסבר תם משלם חצי כופר, (ודיו) [ודין] ק"ו מרגל, ומה רגל שברשו' הרבי' פטורה מן הכופר ברשו' הניזק משלם נזק שלם, קרן דברשו׳ הרבי׳ חצי כופר אינו דין לשלם בחצר הניזק כופר שלם. ודברי ר׳ יוסי הגלילי דתם משלם ר׳ יוסי חצי כופר לא אשכחנן בהדיא ודייקי׳ מדבריו בפ׳ שור שנגח ד׳ וה׳ שוורים בעל השור נקי, ר׳ יוסי הגלילי אומ' נקי מדמי הגלילי אומ' נקי מדמי הגלילי אום נקי מדמי וולדות, מכלל שאם נגח והמית זולתי וולדות חייב, ואי איפשר לחייבו כופר ואי איפשו לווייבו כופו שלם דאם כן היינו מועד והאי בעל השור נקי בתם הוא דכתי׳. ובא רב שימי

דנכתוב וחלו את כספו וגם את המת אלא לדרשא אתא דאף ברשות הרבים נמי חייב: ויהא אדם חייב בכופר. כגון במזיד ולא אתרו ביה דליתיה בר הטלא ולא בר גלות: ומה שור שחינו חייב. בחבלה: חרבעה דברים. לער ריפוי שבת ובושת אלא נזק לחודיה: חייב כופר. היכא דקטליה: אדם שחייב כו': עליו ולא על האדם. על נזקי שור משלמין כופר אבל על נוקי אדם אין משלמין כופר אלא או מיתה או גלות: איש כי יתן מום **בעמיתו חיש בעמיתו.** הוי בדין נתינת מומין ולה שור בעמיתו של בעליו: בחלר הניוק. דחיובא דרגל בחלר הניוק הוא: הכא נמי לא שנה. דרגל מועדת מתחילתו היא להלך ולדרום: לאו משום דסבר כרבי יוםי הגלילי. דאמר בפירקין ש דלקמן (דף מב.) תם משלם חלי כופר ברה"ר: ומייתי לה. רבי טרפון לרשות הניזק כופר שלם: מק"ו מרגל. כי היכי דגמר לקרן תם לענין נזקין במתניתין והכי גמר לה מה שן ורגל שפטורין ברשות הרבים לגמרי ברשות הניזק כופר שלם קרן שברה"ר חלי כופר כר׳ יוסי הגלילי אינו דין שברשות הניזה כופר שלם. מדגמר ר' טרפוז הכי אלמא איכא כופר ברגל דאי לאו הכי במאי מייתי לה: מניזקין דרגל מייתי לה. ולעולם ליכא כופר ברגל והכי גמר ר' טרפון מה רגל שברשות הרבים פטור מנזקין ברשות הניזק נזק שלם קרן שברשות הרבים חלי כופר כר׳ יוסי הגלילי אינו דין שברשות הניזק כופר שלם: שכן ישנו באש. תאמר בכופר שאינו באש כדאמרינן בפ״ק (דף י.): מטמון. שפטור באש וחייב ברגל ומייתי לה הכי מה רגל שברשות הרבים פטורה מכלום חייבת ברשות הניזק אפילו על הטמון נזק שלם קרן שברה"ר חלי כופר כו': שכן ישנו בבור. ישחם היה גדי טמון בשק או במרצוף ונתגלגל ונפל לבור חייב: מכלים. פטר בהו את הבור ומכלים דרגל מייתי לה וכדפרישית: מכלים טמונים. דרגל מייתי לה: א"ל רב אחא מדפתי כו' מה לניוקין דרגל שכן ישנו ברגל. תאמר בכופר שחינו ברגל: בותבר' סימה הם עין חבירו. אפי׳ בשוגג: גמ׳ מה כלים ארבעה דברים לא. דלא שייכי בהו: אף סימא אם עין הכירו. בשוגג: נוק אין ארבעה דברים לא. דלא מחייבי ארבעה דברים אלא או מזיד או קרוב למזיד דומיא דכי יריבון אנשים

(ה) חלי נוק קאמר. דתחייב כי קרן דהא מקרן מייתי לה וקרא דבשדה

אחר [שמות כב] לחיובי ביה ברשות הניזק נזק שלם אתא דהכי משמע בשדה

אחר מוק שלם: כספו של זה. קרן: ישלם. מיטב שדהו ומיטב

ולא תהא שן ורגל בו'. וא"ת הא אמר כספו של זה ולא כספו כרמו ישלם [שם] לגמרי משמע: אמר קרא יחלון. דקרא ימירא הוא מידי כוליה קאמרינן פלגא קאמרינן אמר קרא יוחצו את כספו כספו של זה ולא כםפו של אחר 9 ולא תהא שן ורגל חייבת ברשות הניזק אלא חצי נזק מק"ו מקרן ומה קרן שברה"ר חייבת ברשות הניזק אינה משלמת אלא חצי נזק שן ורגל שברשות הרבים פטורה אינו דין שברשות הניזק משלם חצי נזק אמר קרא בישלם תשלומיו מעליא ולא תהא קרן ברה"ר חייב מק"ו ומה שן ורגל שברשות הניזק נזק שלם ברה"ר פטורה קרן שברשות הניזק חצי נזק אינו דין שברה"ר פטורה אמר רבי יוחנן אמר קרא יחצון אין חצי נזק חלוק לא ברה"ר ולא ברה"י ויהא אדם חייב בכופר מק"ו ומה שור שאינו חייב בארבעה דברים חייב בכופר אדם שחייב בארבעה דברים אינו דין שיהא חייב בכופר אמר קרא יככל אשר יושת עליו עליו ולא על אדם ויהא שור חייב בארבעה דברים מק"ו ומה אדם שאינו חייב בכופר חייב בארבעה דברים שור שחייב בכופר אינו דין שיהא חייב בארבעה דברים יאמר קרא ⁴איש בעמיתו יולא שור בעמיתו י איבעיא להו רגל שברסה על גבי תינוק בחצר הניזק מהו שתשלם כופר מי אמרינן מידי דהוה אקרן קרן כיון דעבד תרי ותלתא זמני אורחיה הוא ומשלם כופר ה"ג לא שנא או דלמא קרן כוונתו להזיק האי אין כוונתו להזיק ת"ש הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו לבעל הבית ומת השור בסקילה ובעליו בין תם בין מועד משלם כופר שלם דברי ר' מרפון כופר שלם בתם לרבי מרפון מנא ליה לאו 9 משום דסבר ליה כרבי יוםי הגלילי ידאמר תם משלם יחצי כופר ברה"ר ומייתי סדאמר לה מק"ו מרגל אלמא "איכא כופר ברגל אמר רב שימי מנהרדעא תנא מניזקין דרגל מייתי לה ולפרוך מה לניזקין דרגל שבן ישנן באש מטמון מה לטמון שכן ישנו בבור מכלים מה לכלים שישנן באש מכלים ממונים מה לכלים ממונים שישנן באדם אלא לאו ש"מ מכופר דרגל מייתי לה אלמא איכא כופר

ברגל ש"מ א"ל רב אחא מדפתי לרבינא

ה"ג מסתברא דאיכא כופר ברגל דאי ס"ד

ליכא כופר ברגל ותנא מניזקין דרגל מייתי

לה לפרוך מה לניזקין דרגל שכן ישנן ברגל אלא לאו ש"מ מכופר דרגל מייתי לה

אלמא איכא כופר ברגל שמע מינה:

מתני' ייאדם מועד לעולם בין שוגג בין

מזיד יבין ער בין ישן סימא את עין

חבירו ושיבר את הכלים ימשלם נזק

שלם: גמ' קתני סימא את עין חבירו דומיא

דשיבר את הכלים מה התם נזק אין

גמר ומה שן ורגל דפטורין ברה"ר חייבין בחלר הניזק כופר שלם קרן לא כ"ש וי"ל דאם היה כופר חלוק מדין נזק מדפטר ברה"ר לא הוה

שייך למידן ק"ו: אלמא איבא כופר ברגל. והא דפליגי אביי ורצא בפרק שור שנגח ארבעה וחמשה (נקמן דף מא. ושם) ברגל

תשהול מיניה ממונא למפטריה כדאמרינן בפרק אלו נערות (כתובות דף לו:) והכא איירי שיהרג וישלם כופר כמו השור ומדתנא דבי חזקיה (שם דף נה.) לא נפקא אלא לפטור בשוגג בלא מתכוין יי כמו במזיד במתכוין שוה כוה אבל כופר באדם כל זמן דלא אשכחן דפטור בשום מקום ° לא מצינן למילף מיניה כלל: עליר ולא על האדם. בפרק החובל (לקמן דף פג:) דריש לנפש רולח אי אתה לוקח כופר אבל אתה לוקח כופר לראשי אברים ופריך והאי מבעי ליה דאמר רחמנא לא תעביד ביה תרתי דלא תשקול מיניה ממונא ונקטליה לאו בכופר דהכא איירי דא"כ הוה ליה לשנויי ההוא מעליו ולא על האדם נפקא אלא איירי בממון אחר בהדי מיתה וטעי גמרא כדטעי באלו נערות (כתובות

נפקא אלמא ס"ד דמיירי בממון אחר בהדי מיתה: אינו דין שחייב בד' דברים. וא״ת מה לאדם שכן מועד מתחילתו וי"ל ַדנוקי אדם מנוקי אדם יליף: רנל שררםה כו'. הוא הדין נשן דחיה דאורחה הוה מלי למבעי אבל בור ואש ממעטה

דף נו:) דקבעי גבי דרשה דלא יהיה

אסון לא תקחו כופר לנפש רוצח למה לי כלומר דמלא יהיה אסון

:מעליו כמו אדם אן דלמא קרן כוונתו להזיק. תימה מאי מספקא ליה פשיטא דקרן חמירא מהאי טעמא דליכא למימר דמקרן בק"ו יליף שאין מועד מתחילתו דהשתח לא שייך למפרך 0 [כדפרישית] במתניתין דאדם יוכיח שמועד מתחילתו ופטור מכופר ועוד היכי בעי למילף מקרן שכן חייבת ברשות הרבים: לאן משום דסבר לה כרבי יוםי הגדידי. וא"ת אפי' בלא רבי יוסי הגלילי מק"ו

שדרסה על גבי תינוק בחצר הניזק דלרבא לא משלם כופר אליבא דההוא תנא איירי ולא משום דסבר רבא הכי:

מנא

כלים, טמונים מיבעיא. ובאש נמי כלים טמונים פטור, דמייתו להו מקמה מה קמה בגלוי אף כל בגלוי. והכי קאמ' ומה רגל שפטורה ברשות הרבים, בכלין טמונין ברשר הניזק נזק שלם, קרן שברשר הרבי חצי כופר ברשות הניזק אינו דין שישלם כופר שלם. איכא למפורך מה לנזקי כלים טמונים שכן ישנן באדם כדתנן אדם מועד לעולם בין שוגג בין מזיד בין עיר בין ישן וכר', ואין כופר באדם כראמרי לעילא. ונדחת הא דרב שמי, ואסק׳ דרי טרפון מכופר (ורגל) ןדרגלן גמר והכי קאמ׳ ומה רגל שברשרי הרבי פטורה ברשוי הניוק כופר שלם לדברי הכל, קרן שברשוי הרבי חצי כופר אינו דין שברשות הניוק כופר שלם. ואיפשיטה בעיין דרגל שדרסה על תינוק בחצר הניוק והרגתו כופר שלם. מתניי. אדם מועד לעולם בין שוגג בין מזיד כו'. שמעינן ממתני׳ דקתני מי שסימא עין חבירו אינו חייב אלא נזק בלבד ולא ד׳ דברים, דבשוגג הוא.

הכל איכא כופר ברגל, ואמר ר' טופון מיתי לה בק"ו והכי קאמ', ומה רגל שברשות הרב" פטורה בנוקין, ברשות הניוק נוק שלם. קרן שברשור הרב" בטורה בנוקין, ברשות הניוק כופר שלם. ולא תיפשוט דאיכא כופר ברגל. יש ספרין כתר' בהן ולפרוך מה הרב" חצי נוק, אינו דין שברשר הניוק כופר שלם. ולא תיפשוט דאיכא כופר ברגל. יש ספרין כתר' בהן ולפרוך מה לנוקין שכן ישנו באש. ריש שכתר' בהן מה לנוקין דרגל שכן ישנו בבור, וטעמא חדא בתרויהו, ואנו מפרשין האחת והוא הדין ללשון אחרת. פיר', אם מנזקין דרגל גמר ר' טרפון הכופר יש לדבריו פירכא, מה לנזקין דרגל שהם חייבין ברשר הניזק נזק שלם שכן אותם הנזקין ישנן בנזק שלם בבור, ואין בבור דין כופר דכתי' ונפל שמה שור, ודרשיי שור ולא אדם, מימר שאם יפול אדם בבור וימות אין על בעל הבור כלום דרחמנא פטריה, וכשם שאין כופר בבור כך אין כופר שלם בקרן ברשו׳ הניזק. ואמרי׳ מנזקי כלים מייתי לה ר׳ טרפון והכי קאמ׳, ומה רגל שברשות הרבי׳ פטורה בנזקי

(שמות כא) דהתם כתיב ריפוי ושבת:

מנהני

ארבעה דברים לא יאף סימא את עין חבירו נזק אין ארבעה דברים לא

טי סמג שם טוש"ע ח"מ סימן תכא סעיף ג וסעיף י: תורה אור השלם 1. וְכִי יִגֹּף שׁוֹר אִישׁ אֶת

נר מצוה

פד א מיי פ״י מהלכום מקי ממון הלכה יג

סמג עשין סו: פה ב מיי' פ"א מהלכות

ופ"ו הלכה א סמג עשיו ע

טוש"ע ח"מ סימן תכא סעיף ג וסימן שעח סעיף

שו ג מיי׳ שם פ״ו הלכה א סמג עשין שם

טוש"ע ח"מ סימן שעח

סעיף א: סעיף א: פו ד מיי׳ שם פ״א הלי יא

חובל ומזיק הלכה יא

שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את ֶּבֶּרְפּוֹ וְגַם אֶת הַמֵּת יָחֶצוּן: שמות כא לה שמות כא לה יבער איש שדה או .2. פי יבער איש ב, בּ יַבְּטֶּוֹ אָנִי שְּׁנְיִּוֹזְאֵ בֶּרֶם וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ וּבָעֵר בִּשְׂדֵה אַחַר מֵיטַב בַבַּ בְּשְׁנֵח אַחֵר מֵיטַב שְׁדֵהוּ וּמֵיטַב בַּרְמוּ יְשַׁלֵּם: שמות כב ד יְשַׁלֵם: שְׁוֵחוּ וּבֵּיטַב בַּוְ מוּ יְשַׁלֵם: שמות כב ד 3. אִם כּפֶּר יוּשַׁת עָלְיוִ וְנָתֵן פִּדְין נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר יוּשַׁת עָלֶיוּ:

שמות כא ל ואָישׁ בִּי יִתַּן מוּם.4 4. יְאִישׁ בִּי יִנֵּוּן כּוּים בַּעֲמִיתוֹ בַּאֲשֶׁר עֲשָׂה בֵּן יֵעֲשֶׂה לוֹ: ויקרא כד יט יֵעֲשֶׂה לוֹ:

רבינו חננאל (המשך)

כלים ברשות הניזק חייבת

בנזק כלים נזק שלם, קרן

. . שברשו׳ הרבי׳ חצי כופר

שבו שו הובי הצי כופו ברשו' (הרבי') [הניזק] כופר שלם. ומקשי' תוב, איכא למפרך מה לנזקי

איכא למפון מוו למקר כלים שכן ישנן באש ואין כופר באש, וכשם שאין

כופר באש בחצר הניזק

הניזק. וה"מ בתם אבל

. במועד לא גרע חצר הניזק שלם. ופרק׳ מטמון מייתי לה שפטור באש, כדתנן המדליק את הגדיש והיו בו כלים וכו', כרבנן . דפטרי אטמוז והכי קאמ'. ומה רגל שפטורה בטמון ברשו׳ הרבי׳. ברשו׳ הניזק אם היו לו פירות טמוניז אם היו לד פירות טמונין בביתו ודרסה אותן והזיקם נזק שלם. קרן שברשר הרבי׳ חצי כופר אינו רין לשלם ברשו׳ הניזק כופר שלם. ומקש' תוב, מה לטמון שכן ישנו בבור, ואע"פ שאינו חייב לטמון באש חייב בטמון . בבור ואיז בבור כופר. אי זה טמון חייב בבור, יש מי שאומר עובר במעי פרה שאם נפלה פרה מעוברת בבור משלם הפרה ועוברה. וקשיא והא קיימא לז דעובר ירד אמו מבן ט' מתכשר בשחיטת אמו. וכמה ראיות זולתי זו מוכיחות לדחות זה הפי׳ ויש מי שאומר הבור עצמו אם הוא טמון כדתנן לא אם הוא טמון כרונן לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומתחייב, הנה אע"פ שהבור אם שלם ואין בו כופר. **ופירק**

מנזקי כלים טמונים א)

שור ולא אדם חמור ולא